

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain, valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 2 ja 9 d §:n ja puoluelain 8 ja 8 a §:n muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain, valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 2 ja 9 d §:n ja puoluelain 8 ja 8 a §:n muuttamisesta (HE 68/2023 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Sivistysvaliokunta (SiVM 4/2023 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 4 §:n 1 momentti, 3 luvun otsikko, 21 §:n 2 momentti ja 24 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto, sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n 1 momentti laissa 1103/2010, 3 luvun otsikko laissa 579/2015, 21 §:n 2 momentti laissa 1190/2015 ja 24 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto laissa 684/2023, sekä
lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1765/2009 ja 535/2017, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, lakiin uusi 6 c § ja 13 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 579/2015 ja 720/2022, uusi 5 momentti, sekä lakiin uusi 13 b § seuraavasti:

3 §

Muut tehtävät ja yhteistyö

Mikäli vapaan sivistystyön oppilaitoksen ylläpitäjä harjoittaa myös muuta kuin oppilaitoksen ylläpitämisluvan mukaista toimintaa muutoin kuin erillisen kirjanpitovelvollisen yksikön kautta,

Eduskunnan vastaus EV 48/2023 vp

oppilaitoksen ylläpitäjän tulee voida osoittaa kirjanpidostaan erikseen ylläpitämislupansa mukaisen toiminnan menot ja tulot sekä muun toimintansa menot ja tulot.

---

4 §

Oppilaitoksen ylläpitäminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan tämän lain mukaisen oppilaitoksen ylläpitämiseen hakemuksesta. Ylläpitämislupien hakemisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

---

3 luku

Koulutus ja osaamismerkkit

6 c §

Vapaan sivistystyön osaamismerkkit

Henkilö, joka haluaa käyttää hyödykseen osaamistaan, voi suorittaa osaamismerkkin, jolla hänen eri tavoin hankkimansa osaaminen voidaan tunnistaa ja kuvata.

Opetushallitus määrää osaamismerkkien sisällön ja ne osaamistavoitteet, joiden on täytyttävä, jotta merkin voi saada.

Osaamismerkkin suorittajan osaaminen arvioidaan vapaan sivistystyön oppilaitoksissa. Osaaminen arvioidaan arvosanalla hyväksytty tai hylätty. Osaamisen arvioinnin muutoksenhakuun sovelletaan, mitä 25 k §:ssä säädetään.

Tiedot osaamismerkkien suorituksista voidaan tallentaa valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 2 luvun mukaiseen tietovarantoon.

4 luku

Käyttökustannusten valtionosuus

13 §

Yksikköhintoja laskettaessa huomiotta jätettävät kustannukset

---

Opintokeskus voi sisällyttää käyttökustannuksiinsa järjestön tai itsenäisen opintokerhon osuuden yhdessä järjestetyn opinon kustannuksista vain, jos opintokeskus on maksanut opintoon 13 b §:ssä säädetyn mukaista koulutus- tai opintokerhotukea. Opintokeskuksen pitää varmistaa, että järjestön tai mainitun opintokerhon kustannuksiin ei sisälly 1 momentin 1—7 kohdassa tar-

Eduskunnan vastaus EV 48/2023 vp

koitettuja kustannuksia. Järjestön tai opintokerhon käyttökustannuksina ei myöskään pidetä muita hallintokustannuksia kuin välittömästi järjestön tai opintokerhon sisäisestä hallinnosta yhteisen opinon järjestämiseksi aiheutuneita kustannuksia. Jos opintokeskus ei voi varmistua huomiotta jätettävistä kustannuksista, käyttökustannusten laskentaan saa sisällyttää ainoastaan järjestölle tai opintokerholle 13 b §:n mukaan myönnetyn tuen määrän. Edellä 4 momentissa säädettyä ei sovelleta järjestön tai opintokerhon kirjanpidon mukaisiin poistoihin.

13 b §

Koulutus- ja opintokerhotuki

Edellä 2 §:n 6 momentissa tarkoitettujen yhteisten opintojen järjestämiseksi opintokeskukset voivat sopia järjestöjen tai itsenäisten opintokerhojen kanssa koulutus- ja opintokerhotuen maksamisesta järjestöille tai mainituille opintokerhoille. Tuki maksetaan opintokeskusten tämän luvun mukaan saamasta valtionosuudesta. Tuettavien opintojen tulee sisältyä opintokeskuksen koulutuksen järjestämistä koskevaan toimintasuunnitelmaan.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen maksamiseen ja kirjanpitoon liittyvistä menettelyistä.

21 §

Tietojen toimittaminen ja tarkastus

Valtionapuviranomainen päättää 1 momentissa tarkoitettujen tietojen oikeellisuuden toteamiseksi rahoituksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvista tarkastuksista. Jos valtionosuutta on maksettu järjestölle tai itsenäiselle opintokerholle 13 b §:ssä säädetyllä tavalla koulutus- tai opintokerhotukena käytettäväksi yhteisten opintojen järjestämiseen, valtionapuviranomaisella on oikeus tarvittaessa tarkastaa opintotoimintaa toteuttavan järjestön tai mainitun opintokerhon taloutta ja toimintaa yhteisen opintotoiminnan osalta. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi antaa tarkastuksen Opetushallituksen tehtäväksi. Valtionapuviranomainen voi antaa tarkastuksen myös ulkopuolisen tilintarkastajan tehtäväksi. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaisissa (1141/2015) tarkoitettu tilintarkastaja. Tilintarkastajalla tulee olla riittävä perehtyneisyys opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmään. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta päävastuullinen tilintarkastaja.

---

24 §

Opiskelijoilta perittävät maksut

Opiskelijoilta voidaan periä opetuksesta kohtuullisia maksuja. Maksua ei kuitenkaan peritä kansanopiston, opintokeskuksen, kansalaisopiston eikä kesäyliopiston järjestämästä koulutuksesta, jonka maahanmuuttaja suorittaa aikana, jona hänellä on kotoutumisen edistämisestä annetun lain 16 §:ssä tarkoitettu voimassa oleva kotoutumissuunnitelma tai 17 §:ssä tarkoitettu voimassa oleva monialainen kotoutumissuunnitelma, tai yhden vuoden aikana viimeisen kotoutu-

Eduskunnan vastaus EV 48/2023 vp

missuunnitelman tai monialaisen kotoutumissuunnitelman voimassaolon päättymisen jälkeen. Lisäksi edellytetään, että koulutuksessa noudatetaan mainitun lain 26 §:n 4 momentissa tarkoitettuja aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita tai 26 §:n 5 momentin 1 kohdassa tarkoitettua Opetushallituksen laatimaa vapaan sivistystyön lukiokoulutuksen opetussuunnitelmasuosituksia. Maksua ei myöskään peritä tämän lain 7 a luvussa tarkoitettussa koulutuksessa eikä oppivelvollisuuslain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettussa koulutuksessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____ . Sen 24 §:n 1 momentti tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2025.

Laki

valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 2 ja 9 d §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) 2 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 9 d §:n otsikko ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 944/2022 ja 9 d §:n otsikko ja 2 momentti laissa 478/2021, sekä *lisätään* 9 d §:ään, sellaisena kuin se on laissa 478/2021, uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan koulutukseen, tutkintoihin ja osaamismerkkeihin, joista säädetään:

---

9 d §

Vapaan sivistystyön koulutusta ja osaamismerkkejä koskevat tiedot

---

Lisäksi oppilaitoksen ylläpitäjän, joka on päättänyt tarjota osaamismerkkien suorittamista, on tallennettava tietovarantoon vapaasta sivistystyöstä annetun lain 6 c §:ssä säädetyistä osaamismerkeistä seuraavat suoritustiedot, jos osaamismerkkin suorittaja suostuu tietojen tallentamiseen:

- 1) osaamismerkkin nimi;
- 2) osaamismerkkin suorittamispäivä;
- 3) osaamisen arviointi.

Eduskunnan vastaus EV 48/2023 vp

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu opiskelijan tai osaamismerkkin suorittajan suostumus annetaan tiedot tallentavalle oppilaitoksen ylläpitäjälle koulutuksen alkaessa tai osaamismerkkiä haettaessa. Oppilaitoksen ylläpitäjän on ennen suostumuksen antamista annettava opiskelijalle tai osaamismerkkin suorittajalle tietoa siitä, kuinka tietovarantoon tallennettuja tietoja voidaan käsitellä, luovuttaa ja säilyttää. Suostumuksesta tulee käydä ilmi, että se on annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti. Alaikäiseltä lapselta tarvitaan tietojen tallentamiseen myös tämän huoltajan tai muun laillisen edustajan suostumus. Oppilaitoksen ylläpitäjän on säilytettävä suostumus pysyvästi ja tehtävä siihen merkintä, jos suostumus myöhemmin peruutetaan. Suostumuksen voi milloin tahansa peruuttaa ilmoittamalla siitä Opetushallitukselle, jonka on edelleen ilmoitettava peruuttamisesta oppilaitoksen ylläpitäjälle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Laki

puoluelain 8 ja 8 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan puoluelain (10/1969) 8 §:n 2 momentin 6 kohta ja 8 a §:n 2 momentin 6 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 650/2021, seuraavasti:

8 §

Tuki puolueelle ja puolueyhdistykselle

Tueksi puolueelle tai puolueyhdistykselle luetaan sen rahana, tavarana, palveluna tai muulla vastaavalla tavalla saamat suoritukset. Tukena ei kuitenkaan pidetä:
-----

6) 9 §:ssä tarkoitettua valtionavustusta eikä muuta vastaavaa lakiin taikka valtion, hyvinvointialueen tai kunnan talousarvioon perustuvaa avustusta tai valtionosuutta.
-----

8 a §

Tuki puolueen lähiyhteisölle

Tueksi puolueen lähiyhteisölle luetaan sen rahana, tavarana, palveluna tai muulla vastaavalla tavalla saamat suoritukset. Tukena ei kuitenkaan pidetä:

Eduskunnan vastaus EV 48/2023 vp

6) lakiin taikka valtion, hyvinvointialueen tai kunnan talousarvioon perustuvaa avustusta eikä valtionosuutta puolueen lähiyhteisölle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 20 _____.

Helsingissä 1.12.2023

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri